

особистих та інших мотивів; 5) виключення потенційної ймовірності факту вчинення неповнолітнім вбивства на замовлення.

Таким чином, проведені дослідження надало можливість констатувати, що на сьогоднішній день криміналістична та кримінальна процесуальна наука потребує доопрацювання в частині розробки сучасних методик розслідування вбивств, вчинених неповнолітніми особами. Зокрема, актуалізації потребує методика та тактика взаємодії слідчих та оперативних підрозділів, оперативно-розшукове забезпечення такої діяльності, встановлення внутрішніх кореляційних зв'язків між науками кримінально-правового циклу тощо. Водночас, сучасна правоохоронна практика також потребує у створенні алгоритму розслідування вбивств, які вчиняються неповнолітніми на замовлення, що надасть можливість комплексно підійти до вирішення проблем ювенального кримінального процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борох А. Ю., Костенко М. В. Психологія допиту неповнолітніх свідків. Науково-практична конференція. Миколаїв, 2019. С. 135–138.
2. Пузирьов Є.В., Романів В.П. Психологічні особливості особистості неповнолітнього як учасника досудового провадження. URL: https://www.psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/1_2023/34.pdf
3. Андреев О. О. Розслідування вбивств, учинених неповнолітніми : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2007. 239 с.
4. Кубарев І. В. Проблеми організації розслідування вбивств, що вчиняються групою осіб в умовах неочевидності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Донецьк, 2007. 221 с.

Григоращенко О. В.
аспірант Одеського державного
університету внутрішніх справ

ЗАЛУЧЕННЯ ФАХІВЦІВ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Проблемні, актуальні питання з ухилення від сплати податків займають провідне місце майже у всіх країнах світу де існує розвинута ринкова економіка. Наша країна не виключення, масштаби цієї проблеми особливо гостро відчувається в умовах сьогодення, коли частина територій окупована, в яких взагалі не працює податкове законодавство.

Стійкість і потужність держави прямо залежить від належного, добросовісного функціонування її податкової системи. Чим більшими є прояви ухилення від сплати податків, тим економічно слабшою є держава. Якщо кошти не надходять у державний бюджет, як наслідок прояв недофінансування соціальної сфери держави, що призводить до низького рівня соціального захисту населення.

Важливу роль з цієї категорії кримінальних проваджень відіграють органи досудового розслідування, оскільки саме на них покладається обов'язок якісно, об'єктивно та всебічно досліджувати матеріали кримінального провадження,

здійснювати досудове розслідування та притягати осіб до кримінальної відповідальності тим самим забезпечувати громадян виконувати їх конституційний обов'язок своєчасно та достовірно сплачувати податки, а також попередження вчинення правопорушень у майбутньому. Враховуючи те, що склад правопорушення передбаченого ст. 212 КК України має особливості та часті випадки неоднозначності судової практики з цієї категорії кримінальних проваджень, суб'єктам досудового розслідування є сенс запрошувати осіб, які володіють спеціальними знаннями у сфері податкових правовідносин й можуть надавати роз'яснення, висновки, консультації під час досудового розслідування та судового розгляду, серед них – спеціалісти Державної аудиторської служби України; спеціалісти Головного управління Державної податкової служби.

Вважаємо за потрібне, деталізувати роль та місце Державної аудиторської служби України під час розслідування кримінального провадження за ст. 212 КК України. Нормативно-правовим забезпеченням діяльності Державної аудиторської служби України є Бюджетний кодекс України [1], Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [2], постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» [3] тощо.

Державна аудиторська служби України здійснює свою діяльність у сфері державного фінансового контролю. Саме вищезазначена служба виявляє недоліки та порушення норм законодавства у фінансовій сфері та передає у визначеному законом порядку представникам правоохоронної системи зібрані за результатами фінансової перевірки матеріали, за якими передбачена юридична відповідальність. В ході фінансових перевірок та контролю вони уповноважені перевіряти та вилучати бухгалтерські документи, звіти, кошториси та інші важливі документи, які можуть свідчити про порушення законодавства, вчинення кримінального правопорушення та можуть бути підставою у майбутньому для порушення кримінального провадження та істотно вплинути на діяльність юридичної особи.

В свою чергу, Державна податкова служба України, як контролюючий орган виконавчої влади відіграє не менш важливу роль у сфері дотримання податкового законодавства. Саме на Державну податкову службу покладається обов'язок проводити перевірки правильності та повноти здійснення діяльності суб'єктів оподаткування згідно чинного податкового законодавства, своєчасне, достовірне подання особами платниками податків декларацій, розрахунків та інших документів, які пов'язані з сплатою податків. Одним з основних джерел, з поміж інших, встановлення обставин, які можуть свідчити про ухилення від сплати податків, є акт перевірки складений за результатами податкової перевірки, при цьому акт перевірки є способом установлення об'єктивної сторони кримінального правопорушення, оскільки саме акт встановлює факт податкового порушення.

У разі виявлення порушень, представники податкової служби зобов'язані порушувати питання перед компетентними правоохоронними органами щодо притягнення до відповідальності винних осіб, в діях яких вбачались порушення податкового, бюджетного та законодавства з інших питань [4].

Співпраця з працівниками податкової є вкрай важлива та необхідна, для того щоб пройти спеціальну уповноважену процедуру для законного порушення кримінального провадження, щоб потім не виникало забагато питань щодо підстав та законності порушення кримінального провадження за ст. 212 КК України.

На практиці існують певні проблемні питання у цьому напрямку:

- непоодинокі випадки, коли слідчий суддя закриває очі на такий «доказовий» матеріал, що надається слідством з метою встановлення обмежувальних заходів щодо суб'єктів господарської діяльності, тим самим надає «зелене світло» на подальший розвиток справи;
- негативна практика – коли співробітники податкової «допомагаючи» органам досудового розслідування складають незаконні довідки, не дотримують спеціальний процедурний характер встановлений законодавством з метою накладення арешту на майно суб'єкта господарювання на етапі досудового розслідування справ;
- перш ніж органи досудового розслідування починають працювати з податковою інформацією та здійснювати слідчі дії, відомості про кримінальне провадження вже повинні бути внесені до ЄРДР. Однак, на практиці все частіше навпаки, слідчий аналізує й працює з податковою інформацією, а потім реєструє кримінальне провадження, тим самим підганяючи отриману інформацію під уже наявну у нього концепцію скоєння правопорушення [5; 6].

Враховуючи вищезазначене пропонуємо науковій спільноті наступні **висновки:**

- ✓ стійкість і потужність держави прямо залежить від належного, добросовісного функціонування її податкової системи. Чим більшими є прояви ухилення від сплати податків, тим економічно слабшою є держава. Якщо кошти не надходять у державний бюджет, як наслідок прояв недофінансування соціальної сфери держави, що призводить до низького рівня соціального захисту населення;
- ✓ дотримання податкової дисципліни є запорукою ефективного економічного розвитку будь-якої розвинутої держави світу;
- ✓ залучення фахівців у сфері податкових правовідносин на етапі досудового розгляду кримінального провадження є необхідним, оскільки правопорушення за ст. 212 КК України характеризуються складністю, латентністю, різноманітними формами прояву;
- ✓ розподіл повноважень між органами податкового контролю та органами досудового розслідування повинні бути чітко дотримані останніми, щоб одні структури не дублювали завдання інших і навпаки;
- ✓ ефективність податкових відносин у державі залежить від наявних ефективних правових механізмів та справедливих підходів до кожного з суб'єктів. Відповідальність за порушення податкових норм повинна рівнозначно застосовуватись як до суб'єктів платників податків так і до держави та її посадових осіб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 8 липня 2010 року № 2456-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 року № 2939-XII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
3. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: постанова КМУ від 3 лютого 2016 р. № 43. *Відомості Верховної Ради України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: постанова КМУ від 6 березня 2019 р. № 227 Київ. *Відомості Верховної Ради України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF>
5. Зарубицька В.. Махнемося? Чи мають право фіскали виконувати функції податкової служби і навпаки. *Юридична газета online. Всеукраїнське професійне юридичне видання*. № 18 (724) <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatкова-praktika/mahnemosya-chi-mayut-pravo-fiskali-vikonuvati-funkciyi-podatkovoyi-sluzhbi-i-navpaki.html>
6. Албул С.В. Проблемні аспекти правового регулювання діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. *Теоретичні та практичні аспекти взаємодії слідчих підрозділів Національної поліції України з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Розшук активів за зверненням слідчих Національної поліції України, як складова ефективної протидії організованих злочинності: матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Одеса, 30 червня 2021 р.)*. Одеса: ОДУВС, 2021. С. 8–11.

Ракович М.М.

*аспірант Одеського державного
університету внутрішніх справ*

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЕКСПЕРТИЗИ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Аналіз слідчо-судової практики дозволяє зробити висновок, що у кримінальних провадженнях щодо незаконного заволодіння транспортними засобами проводяться як діагностичні, так й ідентифікаційні експертизи різних класів, родів і видів. Зокрема, найбільш характерними є криміналістичні експертизи, які заслуговують більш детального розгляду.

До класу (роду) криміналістичних експертиз належать, зокрема трасологічна експертиза, експертиза відео-, звукозапису, експертиза матеріалів, речовин та виробів (в тому числі волокнистих матеріалів) [1], які проводяться у